

Kuituus Podcast

Jakso 9: EU:n kestävä tuotepolitiikka – mitä ja milloin?

[äänite alkaa]

Alkujuonto [00:00:01]: Aalto yliopiston podcast. [äänimerkki]

Sini Suomalainen [00:00:06]: Suomessa syntyy satatuhatta tonnia poistotekstiiliä vuodessa. Sen erilliskeräys alkaa vuonna 2023. Nyt etsimme sille käyttökohteita. Minä olen Sini Suomalainen, Kuituus -hankkeen vetäjä. Tutustu aiheeseen kuituus.aalto.fi.

Välijuonto [00:00:20]: [tunnusmusiikkia] Poistotekstiilistä tuotteeksi, Kuituus -podcast.

Sini Suomalainen [00:00:27]: Tervetuloa Kuituus -podcastiin. Täällä on vieraana tänään Eero Jalava Sitrasta, tervetuloa.

Eero Jalava [00:00:32]: Kiitos ja hyvää huomenta.

Sini Suomalainen [00:00:34]: No joo, huomenta ja huomenta. Katsotaan milloin tätä kukakin kuuntelee [naurahtaa].

Eero Jalava [00:00:37]: Kyllä.

Sini Suomalainen [00:00:38]: Hienoa, että olet täällä. Mitä sinä teet siellä Sitrassa?

Eero Jalava [00:00:42]: Minä työskentelen Sitran kestävyysratkaisut -teeman kiertotaloustiimissä asiantuntijana.

Sini Suomalainen [00:00:48]: Me puhutaan tänään erityisesti EU:n tuotepolitiikasta.

Eero Jalava [00:00:52]: Kyllä.

Sini Suomalainen [00:00:52]: Miten se on sinun pöydälläsi?

Eero Jalava [00:00:54]: Se on minun pöydälläni, olen käytännössä viimeiset seitsemisen vuotta työskennellyt erilaisten ympäristö- ja EU-asioiden rajapinnassa ja siitä hyvin pitkälti vielä kiertotalouden kanssa. EU:n sääntelytoimet liittyen kiertotalouteen ovat tulleet hyvinkin tutuiksi.

Sini Suomalainen [00:01:08]: Tosi paljon on puhetta, että on EU:n kiertotalousohjelma, EU:n tekstiilistrategia ja sitten on nyt tämä kestävä tuotepolitiikka. Pystytkö sinä sillä tavalla helposti kuvailemaan, että miten nämä linkittyvät toisiinsa?

Eero Jalava [00:01:20]: Pystyn suurin piirtein, mutta jos kelataan vähän taaksepäin, lähdetään vaikkapa EU:n Green Dealista eli tästä vihreän kehityksen ohjelmasta liikkeelle. Se on käytännössä tällainen katto, ehkä voisi kutsua strategia, jolla EU pyrkii hiilineutraaliksi 2050 mennessä ja samalla huomioimaan kilpailukykyisen talouden ja digitaalisuuden. Tämä on tällainen kaksoissiirtymä, missä samalla pyritään elämään harmoniassa luonnon kanssa ja sitten vahvistamaan taloutta. Siinä on myös huomioitu esimerkiksi luonnon monimuotoisuus ja vastaavaa, eli se on

hyvin laaja-alainen ohjelma ja sen alla on tällaisia toimenpidekokonaisuuksia. Siellä on esimerkiksi EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelma ja sitten taas se sisältää 35 lainsäädäntöaloitetta, eli se hajautuu sitten taas alaosioiden. Siellä on esimerkiksi tämä kestävä tuotepolitiikka, mistä me tänään sitten tullaan puhumaan enemmän.

Sini Suomalainen [00:02:17]: Tämä on kyllä mielenkiintoinen asia, että mistä nämä asiat tulevat siellä EU:ssa pöydälle. Yksi yrityksessä työskentelevä tutkija mainitsi tällä tavalla, että tuntuu välillä siltä, että trendi menee yhteen suuntaan ja sitten se politiikka pikkuisen surisee siinä pinnassa. Onko sinulla tällainen käsitys myös itselläsi?

Eero Jalava [00:02:34]: No varmasti näin siis siinä mielessä, että meillä on tiettyjä edelläkävijätoimialoja, jotka ovat varmasti edellä, jos ajattelee sitä, että miten sitten politiikka ohjaa sitä sektoria. Mutta sitten taas, jos miettii isoa kuvaa niin minä näen, että esimerkiksi EU:n kiertotalouslainsäädännöllä pystytään ihan todella merkittäväällä tavalla edistämään kiertotaloutta eli oikeastaan tekemään siitä valtavirtaa, mitä se siis ei valitettavasti vielä ole.

Sini Suomalainen [00:02:59]: Niin, monissakaan paikoissa.

Eero Jalava [00:03:01]: Niin, kyllä.

Sini Suomalainen [00:03:02]: Totta. Minä huomasin, että teillä olikin ollut Sitrassa tästä kesällä joku tilaisuus ja teillä oli siinä sellainen koukkukysymys, että mitä tämä EU:n kestävä tuotepolitiikka tarkoittaa suomalaisille ja miten se voi peräti muuttaa suhdettamme tavaroihin? Löytyikö teillä näihin kysymyksiin vastauksia silloin?

Eero Jalava [00:03:20]: Suomalaisille firmoille se tarkoittaa tietysti samaa kuin saksalais- tai kreikkalaisfirmoille. Puhutaan EU:n sisämarkkinoista, eli sama sääntely

käytännössä tulee pätemään kaikkiin. Jos miettii tuotepolitiikkaa, niin se on sisämarkkinoiden ytimessä ja EU:n tällaisia vahvuuksia, mistä kaikki on alkanut. Tavaroiden vapaa liikkuminen, minkälaisia tavaroita ne on, miten niitä säädellään ja vastaavaa. Mutta sitten, mikä oli tämä jälkimmäinen kysymys?

Sini Suomalainen [00:03:48]: Se oli, että voiko se peräti muuttaa suhdettamme tavaroihin?

Eero Jalava [00:03:52]: Ehdottomasti. Jos miettii tätä komission kiertotalousaikeita tähän toimintasuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden kohdalla, niin siellähän on esimerkiksi, että pyritään kannustamaan tuote palveluna -malleja ja ylipäättään ollaan tiedostettu tämä, että eri näköisillä palveluliiketoiminnan malleilla saadaan tuotteiden elinkaaria pidennettyä ja niistä pyritään tekemään valtavirtaa. Käytännössä se tarkoittaisi sitä, että ihmiset ostavat esimerkiksi tai eivät osta vaan liisaavat, vuokraavat vaatteen, tietyn tuotteen eikä välttämättä se omistus nimenomaan tule sitten tälle kuluttajalle itselleen, vaan se omistus säilyy sitten tällä firmalla, jolla on sitten kannustin pitää se tuote, laite mahdollisimman pitkään ehjänä, korjata, huoltaa, päivittää sitä. Tässä on käytännössä kysymys siitä, että tulevaisuudessa välttämättä ei tarvitse omistaa niin paljon laitteita ja tavaroita kuin mitä me tällä hetkellä omistetaan.

Sini Suomalainen [00:04:51]: Puhutaan sitten siitä tai haluaisitko sinä jotenkin vielä kertoa, että mitä se EU:n kestävä tuotepolitiikka tarkoittaa? Jos sinä jotenkin pystyt tiivistämään mitä osa-alueita siihen kuuluu?

Eero Jalava [00:05:00]: Voisi ehkä lähteä siitä liikkeelle, että maaliskuussa 2020 julkaistu EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelma lähti liikkeelle siitä, että tuotesuunnittelu on kaiken keskiössä. Komissio esitti tässä tämän toimintasuunnitelman alussa oman arvionsa siitä, että 80 prosenttia tuotteiden ympäristöjalanjäljestä määritellään tuotesuunnitteluvaiheessa ja siksi pitäisi puuttua

tuotesuunnitteluun eli edellyttää tuotteilta pitkäikäisyyttä, korjattavuutta, päivitettävyyttä ja lopulta kierrätettävyyttä. Se tarkoittaa sitä, että tuotepolitiikan kautta komissio pyrkii tällaisia tiettyjä kestävyysperiaatteita tietyille tuoteryhmille asettamaan, oli sitten kyse esimerkiksi elektroniikka- ja ICT-laitteista, tekstiileistä tai tekstiilituotteista, eli tiettyjä tuoteryhmälle sopivia määritelmiä. Mikä on vaikkapa keskimääräinen elinkaari tällä hetkellä, miten sitä saadaan pidennettyä ja sitten tämä, että miten voidaan korjata niitä laitteita ja tuotteita.

Sini Suomalainen [00:06:01]: Tämä oli tosi hyvä tiivistys, eli hirveästi töitä ja muutoksia tuotesuunnittelijoille tiedossa?

Eero Jalava [00:06:07]: Kyllä.

Sini Suomalainen [00:06:09]: Mistä me saadaan tällaisia tuotesuunnittelijoita, jotka osaavat nyt sitten tämän homman?

Eero Jalava [00:06:11]: Minä luulen, että ihan nykyiset tuotesuunnittelijat, jos heille tuodaan kiertotalousteemaa, en tiedä olisiko koulutus? En ole koskaan tykännyt tällaisesta opin kaatamisesta jonkun päähän jostain ylhäältä tai muualta, mutta uskon että nykyiset suunnittelijat kyllä pystyvät tämän hoitamaan, jos tämä kiertotalous, ylipäätään kestävyysteema integroidaan esimerkiksi heidän koulutusohjelmaansa vielä nykyistä paremmin. Kyllähän tätä jo nyt tapahtuu, meillä on korkeakouluissa aika paljon kiertotalousoppisisältöjä Suomessa.

Sini Suomalainen [00:06:43]: Miten sitten kun aika monesti nykyisin, kun esitellään tällaisia kestävän kehityksen tuotteita, niin ne ovat siis vaikka sellaisia, että merestä on kerätty hirveät määrät muovia ja sitten niistä on tehty vaikka släbäreitä. Mutta kiertotalouden näkökulmastahan se nyt ei hirveästi sitä tilannetta muuta, se on muovirooskaa ja sitten se on släbäreinä edelleen taas muovirooskaa?

Eero Jalava [00:07:03]: Kyllä, periaatteessa pitäisi pyrkiä siihen, että ensinnäkin siellä upstream-vaiheessa vaikuttaa, että meillä ei päätyisi jonnekin paikkoihin jätteitä tai materiaaleja mitkä sinne eivät kuulu. Toiseksi ylipäätään meidän pitäisi esimerkiksi jossain muovissa päästä kemialliseen kiertoon siten, että me ei tarvittaisi enää öljystä tehtäviä niin sanottua neitseellistä muovia, vaan nimenomaan voitaisiin sillä kierrätysmuovilla kemiallisesti kierrättämällä saada se sitten muovituotteeksi, mitä sitten taloudessa pyörii ja muuta. Oli sitten kyse elintarvikepakkauksista tai sitten niistä släbäreistä. Släbärihän nyt ei ole vaikea asia, sitähän tapahtuu jo, mutta elintarvikepakkaukset ovat pullonkaula.

Sini Suomalainen [00:07:48]: Ehkä pointtina se, että sen suunnittelun pitäisi mennä, miettiä pidemmälle kuin yksi askel kerrallaan?

Eero Jalava [00:07:55]: Ehdottomasti. Käytännössä suunnitteluvaiheessa pitäisi ottaa tai kaiken pitäisi alkaa materiaalisuunnittelusta. Minkälaisia ne materiaalit ovat, sisältyykö siihen jotain haitallisia aineita, miten se tuote kootaan tai vastaavaa, mitä se sisältää. Sitten se, että miten eri vaiheissa sitä tuotteen tai materiaalin elinikää voidaan pidentää tietyillä toimenpiteillä, myös mahdollistaa sen nimenomaan, että siitä voi tulla yritystoimintaa. Meillä on aika mielenkiintoisia esimerkkejä Sitran kiertotalouden kiinnostavimmat -listalla, että miten tuotteen elinkaarta voidaan pidentää. Ne eivät ole samoja toimijoita, jotka ovat valmistaneet ne tuotteet, vaan ne ovat monesti uusia toimijoita, jotka ovat vaan hiffanneet tietyllä tavalla sen, että miten he voivat sen ansaintalogiikkansa muuttaa. He esimerkiksi tehdaskunnostavat tiettyjä laitteita ja myyvät sitten ne kuluttajille takaisin.

Sini Suomalainen [00:08:48]: Se onkin kiinnostavaa. Jos jollekin ei ole vielä tuttu Sitran kiertotalouden kiinnostavimmat -lista, niin se löytyy kyllä varsin helposti sieltä Sitran sivuilta. Kannattaa käydä tsekkaamassa. Mitä mieltä olet muuten siitä asiasta, että pystyvätkö tällaiset vanhat firmat tekemään muutoksen, hyppäämään

kiertotalouden toimijoiksi vai ovatko ne enimmäkseen sellaisia pieniä ja start-upeja siellä vaikka teidän listallanne?

Eero Jalava [00:09:07]: Kyllä ne ovat vahvasti sekä että. Vanhoilla firmoilla on tietysti monesti resurssit kunnossa, he pystyvät vähän kokeilemaan ja ottamaan jonkun uuden liiketoiminta-alueen, kehittää sitä. Heillä ei ole kaikki pelissä siinä vaiheessa. Sitten taas on firmoja, jotka ovat nimenomaan alusta asti perustaneet sen oman ansaintalogiikkansa kiertotalouden mukaiseksi. Meillä on itse asiassa siinä listalla hyvin paljon sekä vanhoja konepajoja, pörssifirmoja ja sitten on tällaisia pienempiä start-upeja.

Sini Suomalainen [00:09:38]: No niin, sehän on ilahduttava uutinen. Pureudutaan vähän syvemmälle tuohon, että jos päästään sitten siihen kestävään tuotepolitiikkaan, niin mitä se käytännössä sitten tarkoittaa vaikka kierrätettyjen materiaalien käytön näkökulmasta? Tuleeko siihen jotain säädöksiä, että se on pakollista tai onko, ei vain kierrätettyjen materiaalien käyttö, vaan myös kierrätettävien materiaalien käyttö, niin tuleeko siihen jotain säädöksiä, lukuja vaikka?

Eero Jalava [00:10:04]: Ehkä voisi lähteä siitä, että tämä kestävä tuotepolitiikka ja kestävä tuotepolitiikan aloite eli tämä lainsäädäntöaloite, niin komissiohan on nyt valmistellut sitä kevään, kesän ja tämän syksyn jatkaa valmistelua. Se odotetaan julkistettavan joulukuun puolivälissä. Se voi siitä tietysti vähän lykkääntyä vielä, mutta se on tämä tavoite mikä löytyy papereista ja päivämäärä jopa. Siinä on tällaisia tiettyjä omia alatavoitteita, että mihin kaikkeen se pyrkii vaikuttamaan. Tässä on juuri se, että tuotteiden pitkäikäisyyteen, korjattavuuteen, päivitetävyyteen, kierrätettävyyteen, nimenomaan näiden kestävyysperiaatteiden kautta. Sitten sieltä löytyvät digitaaliset tuotepassit, se pyritään myös tuomaan tässä samassa yhteydessä. Sitten löytyy myös se, että tämä kestävä tuotepolitiikka pyrkii nostamaan kierrätysmateriaalien osuutta tuotteissa ja se viittaa suoraan tällaiseen jonkinasteiseen sekoitevelvoitteeseen tai millä nimellä sitä ikinä kutsuukaan. Sehän

voi nimenomaan koskea esimerkiksi tekstiilejä tai vaikkapa muovia, eli käytännössä sillä luotaisiin markkinoita kierrätetyille tekstiilille tai kierrätetyille muoville.

Sini Suomalainen [00:11:18]: Onko se kierrätettävyys vielä siellä sitten myös mukana? Sekin olisi hienoa saada.

Eero Jalava [00:11:23]: Kyllä se on hyvin vahvasti ja se on yksi keskeisiä tavoitteita myös.

Sini Suomalainen [00:11:29]: Oliko sinne tulossa myös pitkäikäisyyden suhteen sitten jotain vaatimuksia? Niitä on varmaan ihan siis tekstiileissä, kun meillä on täällä Aallossa tutkittu paljon laatua, miten sitä voisi arvioida, viestiä ja määritellä, niin se on todella haasteellinen sarka.

Eero Jalava [00:11:44]: Kyllä.

Sini Suomalainen [00:11:46]: Mutta ehkä siihenkin jotenkin puututaan?

Eero Jalava [00:11:47]: Kyllä, tämä on äärimmäisen hyvä kysymys ja siinä mielessä hankala, että tähän tuoteluokittain tietysti vaihtelee hirveästi ja kyllähän jonkin näköistä dataa on siitä, että mikä on vaikkapa tietyn tekstiilituotteen, yleisesti käytössä olevan tekstiilituotteen tai vaikkapa matkapuhelimen keskimääräinen elinkaari. Sitten se, että miten sitä voidaan pidentää, niin siinä ei puhuta välttämättä mistään ihan valtavan isoista tempuista, mutta ylipäätään tämä koko kestävän tuotepolitiikan päätavoite on ympäristö- ja hiilijalanjälkeä saada laskemaan näiltä tietyiltä tuoteluokilta. Tässähän on tällaisia painopisteitä nimenomaan elektroniikka- ja ICT-laitteisiin, tekstiilituotteisiin, rakennustuotteisiin ja muoviin, muun muassa. Näihin periaatteessa tässä on tavoitteena, että ennemmin tai myöhemmin suurin osa tuotteista on kestävän tuotepolitiikan piirissä, mutta tässä ei kaikkiin tuotteisiin

uloteta sitä alusta asti, vaan siitä oikeastaan lähdetään, mikä on tarkoituksenmukaista, mihin löytyy dataa, missä on myös se elinkeinoelämä ja teollisuus periaatteessa valmistautunut siihen.

Sini Suomalainen [00:12:58]: Mitä kautta se sitten tulee, kun ajattelee, että se tekstiilin erilliskeräysvelvoitehan tulee EU:sta ja se on aloitettava viimeistään silloin 2025. Sitten Suomi päätti, että aloittaakin jo 2023 erilliskeräyksen. Mutta nythän me ei oikein vieläkään tiedetä, että kuka sen toteuttaa ja miten, mutta tulevatko nämä EU:n määräykset tavallaan nyt vain tällä tavalla aika ylätasolta ja sitten maissa itse päätetään, että miten niihin päästään?

Eero Jalava [00:13:22]: Kyllä, ja nimenomaan jos mietitään direktiivitasoisia, tämä jätepuitedirektiivin kautta tulee, niin silloinhan jäsenvaltioilla on suuri soveltamisen paikka. Periaatteessa ne tavoitteet asetetaan EU-tasolla ja sitten jäsenmaat itse siitä toimeenpanosta vastaavat, miten se saavutetaan. Sitten taas, jos se on asetusmuotoinen, niin silloin se on tasan sama regulaatio kaikkialla ympäri EU:n.

Sini Suomalainen [00:13:48]: Eli tuleeko tässä tuotepolitiikassa nyt sitten kummanlaisia?

Eero Jalava [00:13:52]: Tuotepolitiikassa nimenomaan tällainen keskeinen yksittäinen lainsäädäntö on ekosuunnitteludirektiivin laajentaminen ja sehän on käytännössä säädelyt aikaisemmin, että kuinka esimerkiksi kodinkoneet, eri sähkölaitteet kuluttavat energiaa ja sillä on saatu, jos muistan oikein, vuosittain Italian vuosittaista sähkönkulutusta vastaava päästövähennys eli sillä on merkittäviä energiatehokkuustavoitteita saavutettu. Nyt sitten sitä pyritään laajentamaan tuotteisiin, jotka eivät kuluta sähköä ja nimenomaan asettaa niille esimerkiksi näitä kestävyysperiaatteita.

Sini Suomalainen [00:14:30]: Tämä kyllä sillä tavalla kuulostaa vähän monimutkaiselta ja isoissa yrityksissä on ihmisiä, jotka työkseen pohtivat näitä, lukevat näitä määräyksiä ja muita papereita, kommentoivat niitä ja miettivät mitä ne heidän yrityksensä kannalta tarkoittavat. Mutta mitä nämä tällaiset, vaikka tämä tuotepolitiikka voisi nyt tarkoittaa vaikka pienen tai keskisuuren yrityksen kannalta, vaikka pienen suomalaisen tekstiilifirman kannalta?

Eero Jalava [00:14:51]: Käytännössä ne peruseriaatteet olisi hyvä tuntea ennemmin tai myöhemmin. Kyllähän kaikessa on aina siirtymäaika ja vastaavaa, että yön yli ei tule tällaista uutta lainsäädäntöä siihen. Mutta kyllä minä näen, että suomalaiset firmat ovat tosi hyvässä asemassa tähän sopeutumiseen ja nimenomaan tästä hyötymiseen. Sellainen käsitys mitä meillä on ollut, kun me ollaan eri elinkeinoelämän järjestöjen kanssa paljon kestävästä tuotepolitiikastakin puhuttu ja järjestetty webinaareja ja vastaavaa, että tätä kannatetaan varsin laajasti.

Sini Suomalainen [00:15:27]: Monelle nämä ovat ehkä sellaisia mitä he jo tekevät?

Eero Jalava [00:15:29]: Kyllä.

Sini Suomalainen [00:15:31]: Oliko tässä joku linkitys myös sitten julkisiin hankintoihin? Ainakin tuolla juuri tässä tekstiin kierrätyspuolella puhutaan, että se voisi todella paljon viedä asiaa eteenpäin, että tulisi vaatimus tästä kierrätetyn tekstiilin uudelleenkäytöstä. Onko tällaisia luvassa?

Eero Jalava [00:15:47]: On ainakin jossain määrin. Taas palaan siihen, että mitä eri tavoitteita komissio on listannut tähän kestävä tuotepolitiikan alle, niin siinä on juurikin nämä kestävät julkiset hankinnat ja niille mahdollisesti tulee tiettyjä tällaisia vähimmäiskriteerejä ja myös tavoitteita ja seurantaa. Käytännössä se ei olisi vain tällainen työkalu, jota jotkut ehkä sitten käyttävät, jos viitsivät, vaan nimenomaan että tulisi ihan tavoitteita, vaikkapa mikä osuus julkisista hankinnoista olisi näitä kestäviä

julkisia hankintoja. Sitten samaan hengenvetoon täytyy todeta, kun tätä on pyöritetty yhtenä potentiaalisena tosi tehokkaana ohjauskeinona, niin myös hankintaosaamista täytyy samaan aikaan kohentaa. Oli se sitten kuntayhtymissä, valtion tasolla ja muualla, että osataan nimenomaan tehdä niitä aidosti kestäviä hankintoja.

Sini Suomalainen [00:16:40]: Niin, ja vielä kirjoittaa ne paperit siten.

Eero Jalava [00:16:43]: Kyllä, hankintakriteerit kuntoon ehdottomasti. Se on varmaan yksi tärkeimpiä osioita siinä.

Sini Suomalainen [00:16:48]: Tämä on kyllä mielenkiintoinen kysymys.

Eero Jalava [00:16:50]: Mutta siitä ehkä minä voisin esimerkin antaa. Vaikkapa tekstiilipuolella tällainen, oli sitten kyseessä sairaanhoitopiiri tai vastaava missä on sitten samankaltaisia, samanlaisia työvaatteita kaikilla, niin se voisi olla ihan järkevää, että esimerkiksi hankintakriteerit ohjeistaisivat hankkimaan nämä vaatteet palveluna ja siis tietysti sillä tavalla, että se vaatteet palveluna olisi elinkaareltaan pidempi ja se olisi todennettu, että käytännössä sillä tavalla pystytään niiden tekstiilien elinkaarta pidentämään. Sen sijaan, että sairaanhoitopiiri ostaa tietyt univormut, vaatteet henkilökunnalleen, niin ne voidaan vaikka vuokrata tai liisata siten, että käytännössä ne pysyvät ehjinä, puhtaina ja nimenomaan että ne toimivat siten kuin pitääkin ja samalla elinkaari pitenee.

Sini Suomalainen [00:17:40]: On kyllä todella ratkaisevaa, että minkälaisia kriteereitä sinne nyt sitten kirjataan ja siinä on varmaan eri yrityksillä erilaisia intressejä. Minkähänlainen taistelu tämä on, että minkälaiset kriteerit sinne saadaan? Onko kuitenkin, että Suomessa tehdään sitten Suomen kriteerit vai tulevatko nekin jostain muualta?

Eero Jalava [00:17:55]: Näin minä olettaisin, mutta en tietenkään osaa varmaksi sanoa, siis oletettavasti näin kyllä. Mutta toisaalta jos miettii, niin kyllähän meillä on Suomessakin nykyään, jos miettii näitä hankintarajoja, niin nehan menevät sitten summittain. Jossain vaiheessa, kun päästän tarpeeksi suureen summaan, niin sitten se on EU:n laajuinen hankinta.

Sini Suomalainen [00:18:13]: Sinä sanoit, että joulukuun puolella välissä olisi tästä tulossa nyt jotain julki. Mutta milloin sitten ajattelet, että nämä asiat alkaisivat vaikuttaa käytäntöön tai milloin tulee sitten niitä deadlineja, että siirtymäajakin alkavat olla ohi?

Eero Jalava [00:18:25]: Hyvä kysymys ja vaikea kysymys, mutta oletuksena on tällä hetkellä, että joulukuun puolella välissä tosiaan tulee tämä lainsäädäntöaloite kestävästä tuotepolitiikasta, mitä se ikinä pitää sisällään. Se on äärimmäisen mielenkiintoista ja sitä odotetaan meilläkin innokkaina, mutta sen jälkeen sen käsittely sitten alkaa jäsenmaiden neuvostossa, ympäristöneuvostossa ja sitten Euroopan parlamentissa. Keskimäärin jos miettii vielä, niin joskus aikoinaan oli tällainen nyrkkisääntö, että kestää noin kaksi vuotta lainsäädäntöaloitteesta, että se on käytännössä mennyt tämän parlamentin ja neuvoston yhteisen lainsäädäntömyllyn läpi. Tietysti voi olla, että se on parhaimmillaan lyhyempikin, mutta eivät ne mitään nopeita prosesseja koskaan ole sen takia, että niihin liittyy tosi paljon yksityiskohtia, intressejä ja vastaavaa.

Sini Suomalainen [00:19:15]: Entä nyt, jos joku haluaa vaikuttaa, että mitä siihen lainsäädäntöön sitten lopulta tulee, niin mitä suosittelisit tekemään?

Eero Jalava [00:19:22]: Tässä kesäkuussa oli kestävään tuotepolitiikkaan liittyvä julkinen konsultaatio. Siihen ei ole vielä vastauksia julkaistu, mutta näihin on tyypillisesti muutama sata vastannut ja ne tulevat monesti nimenomaan eri toimialoilta, että miten vaikkapa tekstiilisektori, tekstiiliteollisuus näkee eri

jäsenmaissa nämä asiat ja vastaavaa. Sitten komissio tekee synteessin siitä, että mitä mieltä nämä eri toimialat ovat. Sitten tietysti on näitä suurempia vaikuttamisväyliä Euroopan parlamentin kautta ja muuta, mutta ehkä minä sanoisin, että se mitä silloin joulukuun puolivälissä julkaistaan, niin se on kuitenkin se, mistä komissio lähtee liikkeelle. Tietysti ainahan se muuttuu jonkin verran siinä parlamentin ja neuvoston käsittelyssä, mutta se komission pohja on käytännössä se mikä on ehkä kuitenkin ainakin omasta näkökulmasta kaikkein tärkein.

Sini Suomalainen [00:20:12]: Tavallaan nyt se suurimman vaikuttamisen juna meni silloin [naurahtaa] vähän aikaisemmin jo?

Eero Jalava [00:20:17]: Mahdollisesti näin, kyllä.

Sini Suomalainen [00:20:18]: Se on kyllä mielenkiintoista, että siinä voi siihen julkiseen kuulemiseen ihan henkilönäkin jättää oman mielipiteensä?

Eero Jalava [00:20:24]: Kyllä, ja ihan kokemuksesta voin sanoa, että jos vaikkapa 30 eurooppalaista tahoa vastaa samanmukaisesti johonkin tiettyyn tällaiseen julkiseen konsultaatioon, niin sillä voi olla hyvinkin paljon vaikutusta, koska sehän näkyy siitä mikä prosenttiosuus näistä vastauksista nimenomaan pitää tiettyä toimenpidettä tehokkaana tai kannatettavana. Ei tarvitse olla armeijan kokoisia resursseja välttämättä, että pystyy vaikuttamaan, vaan se on ihan voisiko sanoa normaalia kanssakäymistä. Vaikka sitten taas joskus joku EU-taso vaikuttaa hirveän kaukaiselta ja vastaavaa, niin minä näen, että siihen pitäisi kannustaa sekä yrityksiä että kansalaisjärjestöjä aktiivisemmin kuin mitä se nykyään on.

Sini Suomalainen [00:21:12]: Todellakin se on tosi yksinkertaista sieltä EU:n julkiset kuulemiset -sivuilta täyttää vaan [naurahtaa].

Eero Jalava [00:21:17]: Kyllä.

Sini Suomalainen [00:21:17]: Toki varmaan valistunut vastaus vaatii aika paljon pohjatyötä, mutta siis helppo kanava kaikille vaikuttaa niin tähän kuin muuhunkin.

Eero Jalava [00:21:24]: Sitten siinä voi herkästi käydä vielä niin, että jos vastaa fiksusti niin komissiosta otetaan yhteyttä, että haluaisitko kertoa vielä lisää teidän näkemyksistänne. Se voi olla myös hyvinkin tällainen tyypillinen reaktio.

Sini Suomalainen [00:21:35]: No niin, tämä on hyvä kuulla. Nyt päästiin edistämään tässä paitsi kiertotaloutta niin myös demokratiaa. Haluaisitko Eero vielä sanoa jotain?

Eero Jalava [00:21:42]: Ehkä minä voisin sanoa sen nimenomaan, että vaikka nyt varsinaisesti tässä ei puhuttu niin paljon tekstiilisektorin näistä esimerkeistä mitä liittyy tähän kestävään tuotepolitiikkaan, niin vaikka nämä kiertotalouden liiketoimintamallit, esimerkiksi tuote-elinkaaren pidentäminen tai tuote palveluna eivät ole vielä valtavirtaa, niin meillä on äärimmäisen paljon hyviä esimerkkejä näistä jo. Niitä voi katsoa kiertotalouden kiinnostavimmat -listalta, tietysti ihan kaikkea ei sieltä löydy, mutta sieltä pystyy scouttaamaan ja vähän pohtimaan, että mihin mahdollisesti nämä toimialat liikkuvat. Se on ehkä itseä auttanut hahmottamaan huomattavan paljon, että ei välttämättä puhuta mistään tällaisesta, että on toiveissa, että kehitys liikkuu jotain kohti, vaan että meillä on jo aidosti hienoja yritys-esimerkkejä, jotka jo nyt toteuttavat näitä, vaikka meillä ei ole vielä esimerkiksi kestävää tuotepolitiikkaa voimassa.

Sini Suomalainen [00:22:36]: Niin, eli trendi menee [naurahtaa] ja politiikka sitten auttaa vähän?

Eero Jalava [00:22:39]: Näin vahvasti uskon, kyllä.

Sini Suomalainen [00:22:42]: No niin, hyvä homma. Kiitos paljon, Eero Jalava.

Eero Jalava [00:22:45]: Kiitos.

[tunnusmusiikkia]

[äänite päättyy]